

LAKIALOITE 161/2002 vp

Ammattikorkeakoululaki

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Lakialoite on rinnakkaisaloite hallituksen esitykselle (HE 206/2002 vp) ammattikorkeakouluksi ja siinä ehdotetaan, että ammattikorkeakoulun tehtävien määrittelyssä mainitaan erikseen aikuiskoulutus. Lakialoitteessa ehdotetaan myös, että opetusministeriön, ammattikorkeakoulun ylläpitäjän ja ammattikorkeakoulun lisäksi myös alueiden ja työelämän edustajat ovat

mukana sopimassa määrävuosiksi kerrallaan ammattikorkeakoulun toiminnalle asetettavista, kansallisen korkeakoulupolitiikan kannalta keskeisistä tavoitteista ja niiden seurannasta. Lisäksi lakialoitteessa ehdotetaan, että lainsäädäntöön korjataan selkeästi edellytys ammattitaitoa edistävistä työharjoittelusta.

PERUSTELUT

Hallituksen esityksessä ammattikorkeakoulun tehtävien kokoaminen yhteen pykälään on tarkoituksenmukaista. Myös työelämän ja sen kehittämisen nostaminen ammattikorkeakoulujen tehtävän perustaksi on oikea ratkaisu. Tätä tavoitetta tulee kuitenkin korostaa niin, että ammattikorkeakoulun tehtävän määrittelyssä tulee erikseen näkyä myös aikuiskoulutus. Aikuiskoulutus on keskeinen tapa, jolla ammattikorkeakoulut käytännössä osallistuvat yhä nopeammin muuttuvan työelämän kehittämiseen ja jolla ne kykenevät vastaamaan muuttuneisiin työelämän ammattitaitovaatimuksiin sekä työntekijöiden ammatillisen kehityksen tarpeisiin. Koulutuksen arvioinnissa ja seurannassa aikuiskoulutusta tarkastellaan nuorten koulutuksesta erillisenä koulutusmuotona. Erillinen tarkastelu on hyödyllistä ottaa mukaan myös ammattikor-

keakoulun tehtävien yhteydessä, jotta aikuiskoulutuksen kehittäminen pysyisi vahvasti mukana ammatilliseen osaamiseen tähtäävän ammattikorkeakoulun opetuskokonaisuudessa.

Hallituksen esityksestä puuttuu alueiden ja työelämän edustus ammattikorkeakoulujen ohjausjärjestelmästä, mikä on ristiriidassa esitetyn ammattikorkeakoulujen tehtävän määrittelyn kanssa. Ammattikorkeakoulujen tehtävät perustuvat hallituksen esityksen mukaan ensisijaisesti työelämän ja sen kehittämisen asettamiin lähtökohtiin. Ammattikorkeakoulujen tutkimus- ja kehitystyön on tarkoitus palvella myös alueellista ja paikallista elinkeino- ja muuta työelämää ja sen kehittämistä. Näiden tavoitteiden toteuttamiseen ei riitä 5 §:ssä säädetty yhteistyö toimintaympäristön kanssa. Tulevaisuuden muuttuvien vaatimusten huomioon ottaminen ja niihin

reagoiminen edellyttävät ammattikorkeakoulujen ohjausjärjestelmältä laajaa yhteiskunnallista kosketuspintaa. Tämän vuoksi tarvitaan työelämän edustus toiminnan ohjaamiseen niin alueellisella kuin valtakunnallisellakin tasolla. Myös ammattikorkeakoulujen hallituksiin on saatava työelämän edustus laajan kosketuspinnan takaamiseksi ja työelämän tarpeiden huomioon ottamiseksi koulutuksessa.

Ammattikorkeakoulun ammatillista osaamista korostavasta profiilista harjoittelu ja työpaikalla tapahtuva opetus muodostavat merkittävän osan. Siksi lainsäädäntöönkin on tehtävä selkeä kirjaus ammattitaitoa edistävistä työharjoittelusta. Siksi lakialoitteessa ehdotetaan lisättäväksi oma pykälä työpaikalla tapahtuvasta koulutuksesta. Laissa tulee säätää myös kolmikantai-

sesta harjoittelusopimuksesta. Työharjoittelussa olisi kolme osapuolta: opiskelija, oppilaitos ja työnantaja, samaan tapaan kuin ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (630/1998) on tällä hetkellä.

Lakialoitteessa on ehdotus siitä, mitä harjoittelusopimuksen tulee sisältää. Tätä pykälää voidaan tarvittaessa täydentää ammattikorkeakoulujen, alueellisten ja työelämän, opetusministeriön sekä työmarkkinajärjestöjen edustajien ehdotusten mukaan. Pykälää voidaan täsmentää myös myöhemmin annettavalla asetuksella.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Ammattikorkeakoululaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1—3 §
(Kuten HE)

4 §

Ammattikorkeakoulujen tehtävät

Ammattikorkeakoulujen tehtävänä on antaa työelämän ja sen kehittämisen vaatimuksiin sekä tutkimukseen ja taiteellisiin lähtökohtiin perustuvaa korkeakouluopetusta ammatillisiin asiantuntijatehtäviin, tukea yksilön ammatillista kasvua ja harjoittaa ammattikorkeakouluopetusta palvelevaa sekä työelämää ja aluekehitystä tukevaa soveltavaa tutkimus- ja kehitystyötä.

Ammattikorkeakoulut antavat myös aikuis-koulutusta ja täydennyskoulutusta työelämäosaamisen ylläpitämiseksi ja vahvistamiseksi.

Ammattikorkeakoulu voi antaa ammatillista opettajankoulutusta sen mukaan kuin siitä erikseen säädetään.

5—7 §
(Kuten HE)

8 §

Tavoitteiden asettaminen

Valtioneuvosto hyväksyy, sen mukaan kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään, määrävuosiksi kerrallaan koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman, joka sisältää ammattikorkeakoulujen yleiset kehittämistavoitteet.

Opetusministeriö ja ammattikorkeakoulun ylläpitäjä yhdessä ammattikorkeakoulun kanssa sopivat määrävuosiksi kerrallaan ammattikorkeakoulun toiminnalle asetettavista, kansallisen korkeakoulupolitiikan kannalta keskeisistä tavoitteista ja niiden seurannasta. Sopimusta tehtäessä kuullaan alueellisen ja paikallisen elinkeino- ja muun työelämän edustajia.

Milloin ammattikorkeakoulukohtaisia määrällisiä tavoitteita ei saada muutoin valtakunnal-

lisesti tai alueellisesti yhteensovitetuiksi, opetusministeriö voi päättää ammattikorkeakouluissa opintonsa aloittavien määristä aloituspaikkojen kokonaismääränä ja tarvittaessa kokonaan tai osittain tutkinnoittain.

9—18 §
(Kuten HE)

5 luku

Opetus ja tutkinnot

19 §

Työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä järjestettävä koulutus

Työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä järjestettävän koulutuksen tavoitteena on perehdyttää opiskelija ammattiopintojen keskeisten tietojen ja taitojen soveltamiseen.

Työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä järjestettävä koulutus perustuu koulutuk-

sen järjestäjän, työpaikan ja opiskelijan väliseen kirjalliseen sopimukseen. Koulutuksen järjestäjän, työnantajan ja opiskelijan välisessä sopimuksessa sovitaan osapuolten tehtävistä, opiskelijan ohjauksen ja arvioinnin järjestämisestä, työnantajalle mahdollisesti maksettavista korvauksista ja muista tarpeellisista koulutuksen järjestämiseen liittyvistä seikoista. Lisäksi sovitaan opetussuunnitelman mukaisesti työpaikalla tapahtuvan koulutuksen osalta opintojen tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä, kestosta ja ajoituksesta kunkin opiskelijan osalta erikseen.

Sopimuksen tekemisen edellytyksenä on, että koulutustyöpaikalla on käytettävissä opetussuunnitelman mukaisen oppimisen mahdollistava oppimisympäristö sekä ammattitaidoltaan, koulutukseltaan ja työkokemukseltaan pätevää henkilökuntaa, joka voidaan osoittaa opiskelijan vastuulliseksi ohjaajaksi.

20—46 §
(Kuten HE:n 19—45 §)

Helsingissä 4 päivänä joulukuuta 2002

Leena Rauhala /kd